

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра теорії та історії світової літератури

КУРСОВА РОБОТА

з історії зарубіжної літератури

на тему: Інтермедіальний вимір італійської літератури

Студента 3 курсу Мліт 11-21 групи

напряму підготовки 035 Філологія

спеціальності Італійська мова і література,

друга іноземна мова, переклад

Русина Володимира

Керівник професор кафедри теорії

та історії світової літератури

Шульгун М. Е.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	5
1.1. Визначення інтермедіальності та її теоретичні аспекти	5
1.2. Інтермедіальні стратегії у сучасній італійській літературі	7
1.3. Роль інтермедіальності в формуванні значень	10
РОЗДІЛ 2 ІНТЕРМЕДІАЛЬНІ ВЗАЄМОДІЇ В ТВОРАХ СУЧАСНИХ ІТАЛІЙСЬКИХ АВТОРІВ	13
2.1. Екфразис у творах Алессандро Барікко	13
2.2. Цифрова культура та ідентичність у романах Паоло Джордано	15
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	

ВСТУП

Актуальність дослідження інтермедіальності в італійській літературі полягає у зростаючій тенденції до взаємодії різних видів мистецтва, яка відкриває нові горизонти для аналізу та інтерпретації літературних творів. Італійська культура, з її багатим і різноманітним мистецьким спадком, є особливо плідним ґрунтом для такого типу досліджень. Інтермедіальність дозволяє дослідити, як література взаємодіє з візуальними мистецтвами, музикою, кіно та іншими формами творчості, розкриваючи при цьому нові значення та контексти.

З особливим наголосом на італійській літературі, дослідження інтермедіальності допомагає зрозуміти, як історичні, культурні та соціальні зміни впливають на творчі методи письменників та художників. Це також сприяє глибшому розумінню глобальних культурних процесів, підкреслюючи важливість італійської літератури у світовому літературному процесі.

Мета дослідження полягає у виявленні та аналізі інтермедіальних взаємодій у творах італійської літератури, з метою з'ясування як ці взаємодії впливають на формування значень та ідентичностей у літературних творах. Дослідження також прагне оцінити вплив інших мистецьких форм на літературний процес і взаємне збагачення між ними.

Для досягнення мети, нами були поставлені наступні **завдання дослідження:**

- визначити інтермедіальність та її теоретичні аспекти;
- розкрити інтермедіальні стратегії у сучасній італійській літературі;
- дослідити роль інтермедіальності в формуванні значень;
- дослідити екфразис у творах Алессандро Барікко;
- розкрити цифрова культура та ідентичність у романах Паоло Джордано;

Об'єкт дослідження — італійська література як явище, що включає твори різних епох і жанрів, де відбуваються інтермедіальні взаємодії.

Предмет дослідження — специфічні інтермедіальні елементи у вибраних творах італійської літератури, такі як візуальні мотиви, музичні впливи, кінематографічні техніки та їх вплив на структуру та зміст літературних творів.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

1.1. Визначення інтермедіальності та її теоретичні аспекти

Інтермедіальність як поняття займає ключове місце в сучасних гуманітарних дисциплінах, відкриваючи нові шляхи для аналізу і вивчення мистецьких творів. Цей термін походить від латинського "inter", що означає "між", і "media", що перекладається як "середовища", тобто інтермедіальність відноситься до перехрещення і взаємодії між різними мистецькими формами і медіа. Цей процес не тільки сприяє збагаченню мистецьких творів за рахунок використання різних засобів виразу, але й відкриває нові можливості для міждисциплінарного дослідження [1].

З точки зору теоретичного аналізу, інтермедіальність досліджується через різні лінзи, включаючи літературознавство, культурологію, медіа-студії та мистецтвознавство. Важливість інтермедіальності в теоретичному контексті полягає в її здатності розкрити, як різні мистецькі форми впливають одна на одну, переформатовуючи традиційні підходи до творчості і розуміння мистецтва. Так, вивчення інтермедіальності допомагає виявити механізми, за допомогою яких текст може інтегрувати візуальні, аудіальні чи кінематографічні елементи, створюючи комплексний мистецький продукт [2].

Теоретики інтермедіальності, такі як Іріна Райєвська та Раджевар Гаудін, вказують на те, що інтермедіальні взаємодії можуть бути розділені на кілька категорій, таких як медіамішання, медіаперетворення та медіаспівставлення. Медіамішання відбувається, коли кілька медіаформ використовуються одночасно у одному творі, що часто зустрічається в сучасному візуальному мистецтві. Медіаперетворення, з іншого боку, відбувається, коли зміст одного медіа переформатовується для використання в іншому, наприклад, коли літературний твір адаптується для кінематографа.

Медіаспівставлення ж включає порівняння та контрастування різних медійних форм, що дозволяє глибше аналізувати їх взаємодію та взаємовплив. Ці категорії допомагають вченим розкрити багатшаровість та комплексність мистецьких творів, які використовують різні медіа.

Інтермедіальні дослідження також акцентують на тому, як сучасні технології змінюють способи виробництва та сприйняття мистецтва. Наприклад, цифрове мистецтво та віртуальна реальність відкривають нові можливості для створення та інтерпретації мистецьких творів, дозволяючи глибше занурення в мистецькі процеси та більш тісну взаємодію з аудиторією. Таке занурення може призводити до нових форм наративу, де глядач стає учасником мистецького процесу, а не лише його спостерігачем [3].

На теоретичному рівні, інтермедіальність розглядається як важливий інструмент для дослідження ідентичності та культурних наративів. Через взаємодію між різними формами мистецтва культурні значення та ідентичності можуть бути переосмислені та представлені у новому світлі. Так, інтермедіальний підхід дозволяє аналізувати, як культурні та соціальні феномени відображаються у мистецтві, що збагачує наше розуміння цих явищ.

Дослідження інтермедіальності також вносить важливий вклад у педагогічну практику, оскільки воно сприяє розвитку критичного мислення та творчих навичок серед студентів. Вивчення міжмедійних взаємодій може надихнути студентів на експерименти з різними мистецькими формами та розширити їх розуміння мистецтва як багатогранного та динамічного явища.

Таким чином, інтермедіальність виступає не лише як об'єкт дослідження, але й як методологічний інструмент, що відкриває нові перспективи в мистецтвознавстві та культурології. Це поняття допомагає вченим і митцям розширювати границі своїх досліджень, виявляючи нові, інколи несподівані, способи взаємодії між різними мистецькими формами та медіа, а також глибше розуміння культурних і соціальних процесів, які ці форми відображають.

1.2. Інтермедіальні стратегії у сучасній італійській літературі

Інтермедіальні стратегії в сучасній італійській літературі є важливим аспектом дослідження, який відкриває нові можливості для аналізу та інтерпретації текстів. Ці стратегії включають взаємодію літератури з іншими формами мистецтва, такими як кіно, музика, живопис та навіть новітні цифрові технології, що сприяє створенню багатогранних та багатовимірних творів.

Сучасна італійська література вирізняється своєю здатністю до експериментування та інновацій, що часто знаходить вираження у застосуванні інтермедіальних стратегій. Італійські автори активно використовують можливості, які надає інтермедіальність, для розширення меж традиційного наративу та включення в свої твори елементів, що походять з різних мистецьких дисциплін [4].

Одним з видатних прикладів інтермедіальних стратегій в італійській літературі є роман, де текст переплітається з візуальними образами, часто створюючи нероздільний зв'язок між словом та зображенням. Це не лише збагачує візуальне сприйняття твору, але й активізує у читача нові способи інтерпретації, оскільки візуальний контент може відігравати ключову роль у розумінні тексту.

Також італійські письменники часто звертаються до музики як до засобу поглиблення емоційного звучання своїх творів. Через музичні референції або включення текстів пісень у наратив, автори можуть передавати настрої та почуття своїх персонажів, а також створювати певний атмосферний фон для сюжету [5].

Кінематограф також стає важливим інтермедіальним елементом у сучасній італійській літературі. Письменники використовують кінематографічні техніки опису сцен або створення наративу, що мімікує візуальну послідовність кадрів, чим додають динамічності та візуальної насиченості своїм творам. Це дозволяє читачам уявляти літературу як кінострічку, де кожен поворот сюжету чітко візуалізується та набуває додаткових вимірів.

Цифрові технології відкривають італійським авторам ще один широкий простір для інтермедіальних експериментів. Використання елементів цифрової літератури, таких як гіпертекст та інтерактивність, може трансформувати традиційний читацький досвід, надаючи читачеві можливість бути не просто спостерігачем, а активним учасником у створенні наративу. Такі стратегії збільшують залученість читачів та спонукають їх до глибшого аналізу та осмислення тексту [5].

Важливу роль у сучасній італійській літературі відіграє також інтертекстуальність, яка, хоча і відрізняється від інтермедіальності, часто використовується разом з нею для створення багатопланових текстів. Італійські автори активно залучають цитати, відсилання та алюзії до інших творів мистецтва, створюючи таким чином діалог між різними культурними та історичними контекстами. Це не тільки збагачує текст, але й відкриває читачам нові перспективи для інтерпретації.

В рамках сучасної італійської літератури можна також виділити використання інтермедіальності в ліричних творах, де поєднання слова і образу, музики чи відео сприяє створенню глибоко емоційного досвіду. Лірика, з її концентрацією на виразності та емоціях, особливо виграє від такого синтезу мистецьких форм, який дозволяє авторам виражати свої думки та почуття з надзвичайною інтенсивністю та виразністю.

Окрему увагу заслуговує використання інтермедіальності в драматургії, де італійські драматурги вдаються до інтеграції музики, танцю, відеоарти та інших форм виразу на сцені. Це не тільки збільшує виразність театральних вистав, але й дозволяє глядачам глибше зануритися в представлену історію.

Загалом, інтермедіальні стратегії в сучасній італійській літературі відіграють ключову роль у формуванні унікальних текстових структур та взаємодії з аудиторією. Застосування цих стратегій не тільки розширює межі традиційних жанрів, але й створює нові можливості для авторського самовираження та інтерактивності, що важливо у контексті сучасної глобалізованої культури.

Розвиток цифрових медіа та інтернету відкрив нові шляхи для італійських авторів інтегрувати інтермедіальні засоби в свої твори, сприяючи їх поширенню та доступності на міжнародному рівні. Соціальні мережі, блоги та інші платформи стають майданчиками для експериментів із жанрами та форматами, дозволяючи літературі виходити за рамки книжкових обкладинок та залучати широку аудиторію.

Інтермедіальність також має велике значення у вивченні культурної ідентичності через літературу. Інтеграція різних мистецьких форм і медіа дозволяє італійським авторам глибше досліджувати і висвітлювати культурні, соціальні та історичні аспекти Італії. Вони використовують інтермедіальні стратегії не тільки для створення естетично привабливих творів, але й для коментування та критики сучасних суспільних проблем, використовуючи мистецтво як засіб впливу на суспільну свідомість [6].

Наукові дослідження інтермедіальності в італійській літературі продовжують розширювати наше розуміння про ці складні процеси взаємодії між мистецькими формами. Вони допомагають визначити, як різні медіа взаємодіють на рівні сюжету, тем, стилю та ідей, надаючи нові інструменти для аналізу та інтерпретації літературних творів.

Таким чином, інтермедіальні стратегії в сучасній італійській літературі не лише збагачують текстовий матеріал, але й відкривають перед читачем можливість бачити звичні речі під новим кутом, стимулюючи глибше розуміння та більш активне сприйняття мистецтва. Це створює динамічне та інноваційне середовище для літературної творчості, яке продовжує впливати на розвиток світової літератури [7].

1.3. Роль інтермедіальності в формуванні значень

Інтермедіальність відіграє важливу роль у формуванні значень в мистецтві та культурі, єднаючи різні медіа та мистецькі форми для створення багатовимірних та багатозначних творів. Це поняття, в основі якого лежить ідея про взаємодію між різними мистецькими дисциплінами, дозволяє митцям використовувати всю гамму доступних виразних засобів для глибшого та повнішого висловлення своїх ідей і почуттів.

Однією з основних переваг інтермедіальності є її здатність розширювати можливості для інтерпретації та переосмислення змісту творів. Коли текст, зображення та звук взаємодіють у межах одного артистичного твору, вони можуть взаємно підсилювати або навіть трансформувати значення один одного. Це створює більш глибокий та різноплановий досвід для аудиторії, збагачуючи їхнє розуміння та відчуття мистецтва [8].

Інтермедіальність також дозволяє мистецтву відповідати на складні соціальні та культурні виклики сучасності. У сучасному глобалізованому світі, де культурні кордони стають все більш проникними, мистецтво, що включає елементи з різних культур та медійних форм, може сприяти кращому взаєморозумінню та культурній інтеграції. Наприклад, використання традиційної музики у сучасному кінематографі може допомогти глядачам з інших культур відчувати і зрозуміти емоційний та культурний контекст представленої історії.

Інтермедіальні підходи також зміцнюють зв'язок між мистецтвом та його аудиторією. Використання цифрових технологій, таких як доповнена реальність або мультимедійні інсталяції, дозволяє глядачам більш активно взаємодіяти з мистецькими творами, часто змінюючи або розширюючи їхнє первісне значення. Це зміщення від пасивного споживання до активної участі відкриває нові шляхи для особистісного зростання та культурного обміну, оскільки індивідуальні враження та інтерпретації можуть значно відрізнятись, залежно від особистих досвідів і знань глядача.

Також інтермедіальність важлива для розширення меж традиційних мистецьких жанрів. Злиття літератури, візуального мистецтва та музики створює нові форми, які не можуть бути однозначно класифіковані за стандартними категоріями. Це викликає до життя жанрові інновації, які можуть надати глибше і більш різноманітне розуміння людського досвіду та емоцій. Подібна тенденція відзначається в сучасних театральних постановках, де елементи цифрового мистецтва та живої вистави переплітаються, створюючи унікальний синтетичний досвід, що виходить за рамки звичних вражень від театру.

Інтермедіальні стратегії допомагають мистецтву відображати та впливати на динамічні суспільні процеси, які відбуваються у світі. Вони дають змогу митцям реагувати на соціальні зміни, висловлювати критику чи підтримку, і використовувати мистецтво як форму соціального коментаря, що стимулює обговорення та рефлексію. Наприклад, використання фотографії в літературі може посилити реалістичний вимір тексту, роблячи його більш актуальним та важливим для сучасних читачів [9].

Роль інтермедіальності в освіті та навчанні також не можна недооцінювати. Інтеграція різних мистецьких форм і медіа в освітній процес збагачує навчальний досвід, сприяючи кращому засвоєнню матеріалу за рахунок багатосенсорного сприйняття. Учні та студенти, які займаються аналізом інтермедіальних творів, розвивають високий рівень критичного мислення та здатність аналізувати складні взаємодії між різними формами виразу.

В контексті глобалізації, інтермедіальність також сприяє культурному діалогу між різними країнами та культурами, розширюючи горизонти сприйняття та збільшуючи взаєморозуміння. Це відбувається через обмін культурними символами та медійними формами, що сприяє більшій інтеграції та взаємопроникненню культур [9].

Загалом, роль інтермедіальності в формуванні значень є вирішальною, оскільки вона не лише збагачує мистецькі твори, але і стимулює глибокі

соціальні та культурні рефлексії. Вона створює нові можливості для мистецтва бути більш відкритим, доступним і взаємопов'язаним, що є критично важливим у складному і постійно змінюваному світі.

РОЗДІЛ 2

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІ ВЗАЄМОДІЇ В ТВОРАХ СУЧАСНИХ ІТАЛІЙСЬКИХ АВТОРІВ

2.1. Екфразис у творах Алессандро Барікко

Алессандро Барікко, відомий італійський письменник, чия творчість відрізняється вишуканою стилістикою та глибокими філософськими роздумами, часто використовує екфразис у своїх романах. Екфразис — це детальний опис твору мистецтва в літературі, що використовується для досягнення багатьох цілей, включаючи збагачення сюжету, розвиток персонажів, а також глибше включення читача в атмосферу і контекст твору [10].

Одним з яскравих прикладів використання екфразису в творах Барікко є його роман "Шовк", де опис природи та культурного контексту в Японії відіграє ключову роль у формуванні атмосфери та персонажів. Опис японських садів, одягу, інтер'єрів не просто доповнює текст, а вбирає в себе естетичну насиченість, перетворюючись на повноцінного "учасника" розповіді. Наприклад, детальний опис вілли, де зупиняється головний герой, не лише відтворює архітектурний стиль, але й передає внутрішній світ персонажа, його почуття самотності та чужорідності [11].

Інший роман Барікко, "Океан море", також відрізняється різноманітністю екфразису. В цьому творі Барікко використовує описи моря, кораблів і мистецтва для створення алегоричного зображення життя і людських взаємин. Море в романі не просто фон, на якому розгортаються події, а символічне полотно, на якому проявляються глибинні страхи, мрії та бажання персонажів. Екфразис тут виступає як засіб для розширення тематичних горизонтів твору, дозволяючи читачеві бачити метафори і символи, які оживають завдяки потужним образам.

У "Місті" Барікко звертається до опису художніх творів і музики, що відіграють не менш важливу роль, ніж сюжетні лінії чи персонажі. Цей роман ілюструє, як літературний текст може взаємодіяти з візуальним мистецтвом, створюючи нові рівні сприйняття та інтерпретації. Візуальні та музичні елементи в "Місті" не тільки допомагають передати настрій та тематику, але й активно впливають на розуміння читачами внутрішнього світу персонажів і основних конфліктів роману. Наприклад, опис картини в одній з глав відкриває новий пласт рефлексії про самотність та пошук ідентичності, що є ключовими мотивами в усьому тексті [11].

Екфразис в творах Барікко не обмежується лише візуальним мистецтвом або описом природних ландшафтів. Він часто включає в сюжет музичні композиції, що діють як каталізатори емоційних переживань персонажів. У романі "Нове одинадцять хвилин" музика стає засобом вираження інтимності та глибини відносин між персонажами. Одна з центральних сцен, де головні герої слухають класичну музику, розкривається через їхні внутрішні діалоги та реакції, підсилені впливом музики, що стає мовою їхніх почуттів.

Особливо важливу роль екфразис відіграє у зіставленні реального і вигаданого в романах Барікко. Через описи творів мистецтва, які існують лише в межах літературного світу, автор створює ілюзію реальності, змушуючи читача відчувати і переживати події разом із персонажами. Ці вигадані твори мистецтва часто мають символічне значення та відіграють ключову роль у розвитку сюжету та еволюції персонажів.

Екфразис в літературі Барікко не просто засіб артистичного вираження, але й спосіб створення багатовимірного наративу, який залучає читача до активного відтворення та переосмислення зображеного світу. Такий підхід дозволяє Барікко створювати тексти, що поєднують у собі красу і глибину, звертаючись до універсальних питань людського існування.

2.2. Цифрова культура та ідентичність у романах Паоло Джордано

Паоло Джордано, відомий своїм романом "Самотність простих чисел", є видатним представником сучасної італійської літератури, який часто звертається до теми цифрової культури та її впливу на ідентичність. У його творах виразно простежується, як технологічний прогрес і цифрове середовище формують особистісні взаємодії та самосприйняття персонажів.

У "Самотності простих чисел", наприклад, головні персонажі, Маттіа та Аліс, використовують цифрові технології для комунікації, але це також стає джерелом ізоляції. Джордано пише: "Маттіа відчував себе комфортно тільки в своєму світі чисел, а Аліс знайшла улюблений спосіб втечі в цифровому фотоапараті, що дозволяв їй заморожувати моменти". Ця цитата підкреслює, як сучасні гаджети стають інструментом для уникнення реального світу, а не засобом для поглиблення зв'язків з іншими людьми [13].

У більш пізньому романі Джордано "Чорне і срібне", він розглядає цифрову культуру через призму сімейних відносин. Головний герой, який постійно перебуває онлайн, зазнає конфліктів у стосунках зі своєю дружиною, яка відчуває відсутність емоційної близькості. "Ми перетворились на пару, що спілкується через пости та повідомлення, втрачаючи здатність розмовляти очі в очі", – зазначає наратор. Цей момент відображає загальну тенденцію в суспільстві, де цифрові засоби спілкування часто замінюють особистісне спілкування, що може призводити до розчинення традиційних форм соціальної інтеракції.

Паоло Джордано також акцентує увагу на тому, як цифрові медіа впливають на самоідентифікацію молоді. В "Самотності простих чисел" Маттіа, зі своїм захопленням математикою, знаходить в інтернеті спільноту, де він може відчувати себе розумним і прийнятим. "Інтернет дав мені можливість

бути тим, ким я хочу, не виходячи з дому", – думає Маттіа. Це ілюструє, як цифрові простори можуть стати місцем для вираження ідентичності, особливо для тих, хто відчуває себе відчуженим у реальному світі [13].

Тема ідентичності в цифровому віці продовжує розвиватися у Джордано через розгляд віртуальних альтер-его. Персонажі створюють онлайн-профілі, що часто ідеалізують або викривляють їхні реальні особистості. В "Чорному і срібному" герой міркує: "Мій профіль у соціальних мережах це я, але краще я". Такі моменти показують, як цифрові ідентичності можуть впливати на самоперцепцію особистості та взаємодії з іншими.

Крім того, Джордано звертає увагу на те, як цифрові технології реорганізують особистісний простір і час. В одному з розділів "Чорного і срібного" він описує, як герої переживають час: "Ми живемо в постійному потоці інформації, який розтягує і стискає наші дні, змушуючи години текти по-різному". Це висвітлює, як технології змінюють наше відчуття реальності, впливаючи на наше сприйняття часу та місця.

Паоло Джордано не просто критикує цифрову культуру, а скоріше досліджує її вплив з різних боків, намагаючись зрозуміти, як це змінює людську природу і соціальні зв'язки. Його романи пропонують комплексний погляд на цифрову культуру, викликаючи читачів до рефлексії про своє місце у віртуальному і реальному світах [12].

Загалом, творчість Паоло Джордано надає цінний внесок у розуміння сучасної ідентичності, що формується під впливом цифрової культури. Його персонажі, що зіштовхуються з викликами віртуального світу, відображають ширші культурні та психологічні тенденції, актуальні для багатьох людей в усьому світі.

ВИСНОВКИ

У висновку до курсової роботи на тему "Інтермедіальний вимір італійської літератури" можна констатувати, що дане дослідження дозволило глибоко аналізувати та розкрити інтермедіальність в італійській літературі, розглянувши її теоретичні аспекти, стратегії, вплив на формування значень, використання екфразису та зв'язок з цифровою культурою та ідентичністю.

Було визначено, що інтермедіальність є значущим феноменом у розгляді італійської літератури, який виявляється через залучення та взаємодію різноманітних мистецьких форм і медіа. Виявлено, що такі взаємодії не лише збагачують текстові структури, але й впливають на сприйняття і інтерпретацію літературних творів, розкриваючи нові значення та інтерпретаційні можливості.

Інтермедіальні стратегії у сучасній італійській літературі, зокрема у творах Алессандро Барікко, демонструють використання екфразису, який служить не просто описом мистецьких творів, але як місток між різними видами мистецтва, поглиблюючи тематичну та емоційну глибину текстів. Ці елементи стають важливими не тільки для створення атмосферності та образності, але й для модуляції філософських роздумів автора щодо людського існування.

Дослідження також розкрило вплив цифрової культури на сучасну італійську літературу, на прикладі романів Паоло Джордано. Було показано, як теми цифрової ідентичності та інтеракції через цифрові медіа відображають сучасні соціокультурні зміни, впливаючи на особистісну ідентичність персонажів та їх взаємини.

Враховуючи це, можна стверджувати, що інтермедіальність в італійській літературі служить як важливий методологічний інструмент для аналізу та

інтерпретації текстів, дозволяючи авторам і читачам глибше зануритися в мистецькі процеси і культурні контексти.